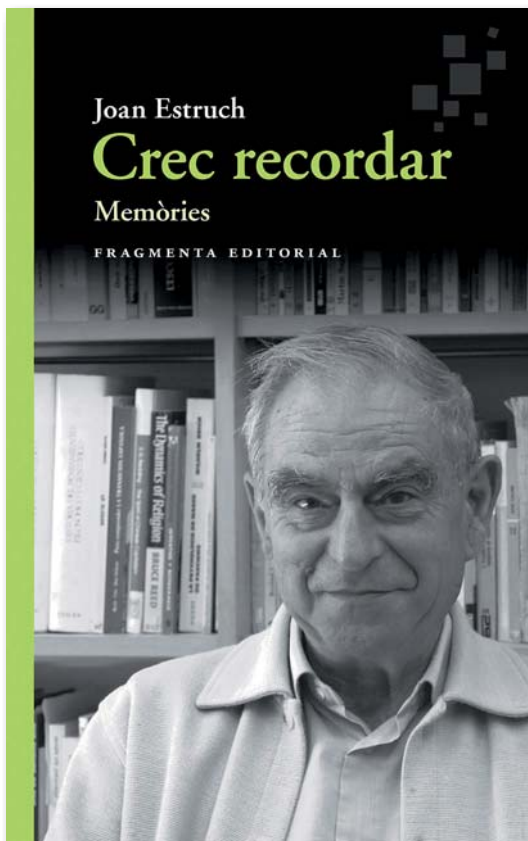

TESTIMONI

d'un creient que recorda

per Josep Murgades

Joan Estruch
Crec recordar. Memòries
Fragmenta, Barcelona, 2019.

Tres dimensions destaquen llavors en aquesta trajectòria de vida. N'és la primera la purament personal. D'algú que confessa que «probablement he estat un home d'ordre» (pàg. 181); que no té empatx a reconèixer que, després del seu primer petó, «mai més de la vida no he besat cap més llavis que els d'ella» (pàg. 47), els de la seva dona, o que sap

parlar i reflexionar sobre l'experiència traumàtica de «fer el soldat» (pàgs. 49-60), defugint el to habitual entre els qui ho redueixen tot a un report més o menys escabrós de batalletes. A tall de *divertimento* filològic, sempre podríem apuntar que el cognom de l'autor, Estruch, revesteix valor d'aptònim, o sigui, relliga, en aquest cas corroborativament, nom i persona, ja que el nostre home ha estat «astruc», és a dir, sortós. Si, com deia André Gide, i recordava Joan Fuster, és difícil fer bona literatura amb bons sentiments, se n'abstingui

llavors de llegir aquestes memòries qui vagi en cerca de vides estripades, extremes, abracadabrants.

La segona dimensió és la professional. Estruch és sociòleg i, com a tal, s'ha prodirat, pionerament en bona mesura a casa nostra, en la docència i en la recerca de la sociologia. El cúmul d'experiències contretes en aquest doble sentit li permet d'esplaiar-se a propòsit de la institució universitària: de la cara i de la creu d'aquella UB dels anys seixanta (pàgs. 35-38), passant per les precarietats inicials de la UAB (pàgs. 82-83 i 99-104), i fins a la deriva posterior ja en els nostres dies, en què toca sotmetre's a la fèrula dels «pedagogs-mandarins» (pàg. 111) i assistir a la «creixent infantilització de la universitat» (pàg. 112). Afirmacions totes elles perfectament subscribibles a hores d'ara des de qualsevol altre centre d'ensenyament superior, d'aquí i d'arreu.

Com igualment ho són, de subscribibles, el fet de constatar que «una bona classe requereix una bona suada» (pàg. 174) o que una de dues hores ve a ser ara així «com una representació teatral» (pàg.

El subtítol, convencional, és si més no descriptiu del gènere en què s'enquadra l'obra. Cap sorpresa en aquest sentit. El títol, sens dubte, és molt més suggerent. D'una «formulació deliberadament modesta i humil», s'afanya a dir-ne l'autor (pàg. 11). Doncs sí. Litòtica, cabria precisar-ne en terminologia més tècnica. Temperadora, per tant, de qualsevol possible certesa autocomplaent, de tot excés remembratori. Ironia intel·ligent, en conseqüència: la que un s'aplica a si mateix.

116). Impagable, a més, l'episodi en què, amb una mentalitat estructuralista, Estruch equipara els concursos de professorat universitari amb els ritus iniciàtics propis de certes tribus d'aborígens australians (pàgs. 104-106; vegeu també l'article d'Estruch sobre això mateix a la «Revista de Catalunya», núm. 37, del gener de 1990).

És aquesta seva dedicació a la sociologia que ha dut Joan Estruch a extreure'n tres ensenyances: que «les coses són com són i els fets són tosuts», que «les aparences enganyen i les coses no són el que semblen», però que, tot i això, o que tot just per això, les coses «podrien ser diferents» (pàgs. 172-173). I aquí és on hi ha la voluntat i la potencialitat de canvi impulsable des de la ciència sociològica. Aquella a la qual va fer cap, admet Estruch, «per poder estudiar la religió» (pàg. 175).

Cosa que ens remet a la tercera dimensió del personatge. I és que Estruch prové d'una família protestant (en ple franquisme!; pàgs. 14-15, 18-19, 50, 55, 57 i 62). Fins a la seva conversió al catolicisme (pàgs. 44 i 94-95). Un trànsit que no el priva de reconèixer que «sempre he cregut en el mateix Déu» (pàgs. 176). O, encara més, que «sintonitzo més i estic més d'acord amb certs protestants o amb certs jueus o amb certs musulmans que no pas amb determinats catòlics» (ibídem).

Unes opcions personals davant el transcendent que, com a professional de la sociologia, s'han traduït fructíferament en el cas d'Estruch en l'estudi, entre molts altres, del protestantisme a Espanya (pàgs. 66-67), de l'Opus Dei (pàgs. 133-157) i de la vida monàstica (pàgs. 137 i 151-162).

N'és la seva darrera aportació en aquest àmbit *Entendre les religions*

(Mediterrània, 2015), un llibre, com l'aquí breument ressenyat, més que recomanable. Apte tant per a creients de la confessió que sigui, com per a agnòstics, o per a recalitrants ateus. I del qual, en paràfrasi exegetica, bé podria dir-se el mateix que de la castedat: aquesta, fins i tot la més conseqüent i radical, no deixa de ser sinó una de tantes conductes sexuals possibles. Doncs semblantment amb la religió. Ja que, en el pla simbòlic, és inherent a l'ésser humà tant com pugui ser-ho la sexualitat en el pla biològic. I allò que tot sovint entra en crisi no són ni l'una ni l'altra, sinó les vàries i sovint contradictòries maneres de gestionar-les, personalment i institucionalment.

L'autobiografia i l'obra de Joan Estruch ens ajuden a entendre com pot compondre-s'ho intel·lectivament un hom en el món, si més no, de la religiositat. Que no és pas poc...

L'ESCOLANIA PER DINS I PER FORA

MARINA MIRALLES

NOVETAT

Us obrim les portes a conèixer l'Escolania de Montserrat com si hi féssiu una visita guiada: l'organització dels estudis generals i de música, l'horari del dia a dia, els concerts, els viatges, les activitats festives.

Il·lustrat amb moltíssimes fotografies.

Publicacions de l'Abadia de Montserrat · www.pamsa.cat